

Plany edukacyjne i zawodowe uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych a wymiary rozwoju ich tożsamości

ANNA I. BRZEZIŃSKA, MAŁGORZATA RĘKOSIEWICZ

Instytut Psychologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza*

KONRAD PIOTROWSKI

Instytut Psychologii, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Zamiejscowy w Poznaniu

Artykuł przedstawia wyniki badania przeprowadzonego w pierwszym semestrze roku szkolnego 2014/2015, dotyczącego planów edukacyjnych i zawodowych uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych i związku tych planów z wymiarami rozwoju tożsamości. W badaniu wzięło udział 585 uczniów trzech rodzajów szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych szkół zawodowych (klasy 3; $n = 74$), techników (klasy 4; $n = 186$) i liceów (klasy 3; $n = 325$). Do pomiaru wymiarów rozwoju tożsamości zastosowano Skalę wymiarów rozwoju tożsamości DIDS/PL, posłużono się również krótkim kwestionariuszem dotyczącym planów edukacyjnych i zawodowych. Uczniowie nieplanujący dalszej edukacji cechowali się niższym natężeniem eksploracji ruminacyjnej i wyższym poziomem podejmowania zobowiązania niż pozostali oraz wyższym poziomem identyfikacji ze zobowiązaniem niż ci, którzy jeszcze w tej sprawie nie podjęli decyzji. Uczniowie, którzy planowali podjęcie pracy od razu po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej, cechowali się niższym poziomem eksploracji wszczepienia niż uczniowie, którzy takich planów nie mieli, a także niższym niż wszyscy pozostali poziomem eksploracji ruminacyjnej i wyższym poziomem identyfikacji ze zobowiązaniem. Nie zaobserwowano efektu interakcji rodzaju szkoły i planów edukacyjno-zawodowych z punktu widzenia natężenia wymiarów rozwoju tożsamości.

SŁOWA KLUCZOWE: plany edukacyjne, plany zawodowe, późna adolescencja, szkoły ponadgimnazjalne, wymiary rozwoju tożsamości.

Adolescencja to etap w życiu człowieka, na który przypada intensywny rozwój tożsamości osobistej, obejmującej takie domeny, jak: wartości i przekonania, relacje z ludźmi i cele na przyszłość (Luyckx, Schwartz, Goossens, Beyers i Missotten, 2011). W tym okresie życia pojawia się także konieczność podejmowania decyzji co do kolejnych

etapów edukacji (przejście ze szkoły podstawowej do gimnazjum, z gimnazjum do szkoły ponadgimnazjalnej, ze szkoły ponadgimnazjalnej do szkoły wyższej lub policealnej, zakończenie edukacji), a pod koniec okresu dorastania – także wejścia na rynek pracy. Można przypuszczać, że niezależnie od rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszcza osoba dorastająca, kwestia

* Adres: ul. Szamarzewskiego 89AB, 60-568 Poznań.
E-mail: aibrzez@amu.edu.pl

© Instytut Badań Edukacyjnych